

[Smørum.]

gende Forslags Fremkomst tilskynder da ogsaa til, at der foretages en grundig Undersøgelse af hele dette Spørgsmaal. Naar Forholdet er det, som Ministeren fremdrog ved Lovforslagets Fremsættelse, at Mælken i København koster omtrent 3 Gange saa meget som den Pris, Landmændene faar for Mælken frit leveret paa Københavns Banegaard, kan jeg ikke indse, at den Forhøjelse paa halvanden Øre pr. kg af Producentens Pris, som Forslaget forudsætter, med Rimelighed kan paalægges Forbrugerne. Skulde dette mod Forventning alligevel blive Tilfældet, haaber jeg, at der i det Lovforslag om Priskontrol, der i Øjeblikket ligger til Behandling her i Rigsdagen, maa kunne findes Midler til Indgriben herimod.

Jeg tillægger Spørgsmaalet om Mælkeprisen den allerstørste Betydning, og jeg takker Landbrugsministeren for det Tilsgagn, han ved Fremsættelsen gav om Forhandling om at sikre den mindre bemidlede Befolkning Mælk til nedsat Pris. Jeg haaber, at vi ved Forhandling i det Udvalg, der formentlig bliver nedsat til Sagens videre Behandling, og ved Samraad med den højtærede Landbrugsminister maa kunne finde en Form, hvorved det bliver muligt at sikre den fattigste Del af Befolkningen og navnlig dem med mange Børn Mælk til nedsat Pris.

Spørgsmaalet om et betydeligt større Mælkeforbrug inden for Landets Grænser er som nævnt ikke blot et vigtigt Spørgsmaal sundhedsmæssigt set, men tillige i høj Grad et Spørgsmaal om Bedring af Landbrugets Økonomi, og det samme gælder naturligvis Afsætningen af Smør paa Hjemmemarkedet. Den højtærede Landbrugsminister opgjorde den Støtte, som Landbruget gennem Forslaget vil opnaa, til 27,7 Mill. Kr. for et Aar, men en Forudsætning for, at dette Tal skal kunne holde, er det naturligvis, at Smørforbruget ikke gaar ned. Skal dette undgaas, er det sikkert nødvendigt, at baade Staten, men ogsaa Landbruget som den mest direkte interesserede Part gør en Indsats herimod. Staten for sit Vedkommende bør, hvor den middelbart og umiddelbart kan træffe Bestemelse om Kostreglementer, sikre en større Anvendelse af Smør; og Landbrugerne bør naturligvis vise andre et godt Eksempel og i Gerning understøtte den fortrinlige Agitation for Brugen af Mejeriprodukter, som Mejerierne har iværksat Landet over, saaledes at de opslaaede Paroler: „Spis Smør“, „Drik Mælk“, o. s. v. ikke blot

kommer til at gælde andre, men dem selv og ogsaa de Medhjælpere, der ved deres Arbejde i Mark og Stald er med til at frembringe disse Produkter.

Vi erkender naturligvis, at de Foranstaltninger, der her foreslaas, ikke er tilstrækkelige til at ophæve Landbrugets Vanskeligheder eller betyder en endelig Regulering af Forholdene. Vi har adskillige Gange under Landbrugskrisen beskæftiget os med den Side af Landbrugsproblemet, som er skabt af de meget stærkt svingende Priser paa Landbrugets Produkter. Forholdene har imidlertid været saa usigtbare og vekslende inden for meget korte Perioder, at det ikke har været muligt paa dette Omraade at skabe en Lovgivning af fastere og mere varig Karakter. Et Skridt hen imod en Stabilisering af Priserne paa Mejeriprodukterne forsøges nu i dette Lovforslag ved Bestemmelserne om billige Statslaan til Støtte for Markedsregulering af Smør og for Oprettelse af Kølehuse.

Imidlertid vil det ved Statsforanstaltninger ikke være muligt at sikre Landbruget Vilkaar, som ikke betinges af Verdensmarkedets Priser og Afsætningsmuligheder, og dersom disse ikke ændres betydeligt i gunstig Retning; maa man se den Kendsgerning i Øjnene, at der ikke er Grundlag for Forrentning af den Kapital, der er anbragt i Landbrugets Produktionsapparat. Jeg kan fuldt ud tilslutte mig den højtærede Landbrugsministers Betragtninger, idet han paaviste, at en Lettelse af Landbrugets Gælds- og Rentebyrde i saa Fald bliver nødvendig. Enhver, der har Kendskab til Landbrugsforhold, maa erkende, at den Gældsforpligtelse, som har paahvilet Landbruget gennem Kriseaarene, har staaet i det mest skærende Modsetningsforhold til det Overskud, eller manglende Overskud, som Landbrugsejendommene har kunnet give, dersom der skulde regnes med en rimelig Løn for Arbejdsydelse i Bedrifterne. Forholdet har jo i stor Udstrækning været det, at naar Prioritetsrenterne var betalt, var der ikke noget tilovers til Løn hverken til den saakaldte Ejer eller til hans Medhjælpere, og skønt vi dog er naaet dertil, at moderne Retsopfattelse anerkender Arbejdets privilegerede Stilling og Førsteret, saa har i Landbruget Arbejdet maattet betale Ydelser til Kapitalen, som ikke havde nogen som helst Berettigelse i de faktiske Forhold.

Der har, som det er bekendt, været gjort adskillige Forsøg paa at komme denne Urimelighed til Livs. Grunden til, at det langtfra er lykkedes i tilstrækkeligt Omfang, skal jeg ikke opholde mig ved — om